

poština plačana
pri pošti 4274 Žirovnica

Jesenice dz

BRCA2

220140192,32

COBISS

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE

Jesenjskih študentov

BRCA2

številka 32
december
2014

tiskovina

Občinska knjižnica Jesenice
Trg Toneta Čufarja 4
4270- Jesenice

Uvodnik

Hvaležnost je v družbi cenjena vrednota, na katero se prav v decembrskem času ob družinskih in prijateljskih druženjih največkrat spomnimo. Mi smo hvaležni, da smo imeli zadnjih nekaj let priložnost izdajati Brco in hkrati upamo, da se bo to nadaljevalo.

Ker se leto 2014 izteka in v prazničnem duhu poslavlja, vam Brcatelji želimo, da v novo leto skočite veseli, razigrani in optimistični. Upamo, da smo vam v letu 2014 z našimi prispevki popestrili kakšen trenutek, opozorili na kakšen problem in pokazali, kaj vse skriva naše lokalno okolje.

Do prihodnje izdaje, ki bo januarja 2015, lahko preberete kar nekaj zanimivih člankov – o božičku za en dan, prostovoljstvu v tujini, spremembah študentskega dela, intervjuvali smo tudi Jerneja Kusterleta, urednika *Antologije jeseniških pesnikov*.

Sanja Despotović

Dobra novica

Drage bralke in bralci, ne pozabite, da tudi vi lahko sodelujete pri soustvarjanju Brce. Informacije ali kratke članke o dobri novici, ki zaznamuje naše okolje, lahko pošljete na kjs.brca@gmail.com (zadeva: dobra novica). Avtor izbrane novice bo simbolično nagrajen.

2 Študentsko delo

Ana Pirih

4 Ne veste kam ob petkih in sobotah?

Tjaša Kikelj

4 Veseli december - vozniki pozor

Matic Noč

7 Mladi naslovite državo - tokrat online

Sanja Despotović

8 Intervju: Jernej Kustrle

Leja Kisič

11 Prostovoljno delo - to bo nekaj zame

Peter Grandič

14 Ali ste radi dobri možje?

Nika Plečnik

16 Informator

18 Dogodek meseca

Rok Kalan

BRCAMO:

Urednica: Eva Branc

Pomočnica urednice: Sanja Despotović

Lektorica: Eva Baš

Urednik fotografije: Rok Kalan

Oblikovanje: Adnan Varmaz, Urška Kalan

Pisci: Ana, Tjaša, Sanja, Leja Peter, Nika, Rok, Matic

Izdaja: Klub jeseniških študentov

info@kjs-klub.si

ŠTUDENSKO DELO – ODSLEJ TUDI PRISPEVKI ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE

Debatiramo

»S stisnjenimi zobmi in zadržkom smo pristali na plačevanje prispevka za pokojninsko zavarovanje,« so se pred dnevi izrazili na spletni strani Študentske organizacije Slovenije (ŠOS), kjer so sporočili, da so skupaj z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZEM) in državo (predsednikom vlade) podpisali dogovor o predlagani ureditvi začasnega in občasnega dela dijakov in študentov, po domače – študentskega dela.

Tovrstno študentsko delo, kot ga poznate danes, boste lahko koristili vse do februarja. S prvim dnem drugega meseca 2015 pa naj bi nov predlagani ukrepi stopili v veljavo. Kaj se bo takrat točno spremenilo, preberite v spodnjih vrsticah.

Študentsko delo ostaja – a kot pričakovano bo študent/dijak za delodajalca nekoliko dražji. Poznalo se bo tudi v denarnici študenta.

Če zdaj delodajalec za študentovih 100 € neto izplačila plača 130,38 € (koncesijske dajatve, zavarovanje, plača) bo po predlagani ureditvi moral plačati 133,74€ za enak neto znesek.

A študent enakega neto zneska (torej 100 €) ne bo dobil, saj bo moral 15,50 odstotka od svojega neto zaslužka odšteti za prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. V tem primeru mu bo od 100 € ostalo 84,50 €.

Za bolj jasno predstavbo si lahko pogledate tudi priloženo tabelo.

Delodajalec – Po novem predlogu bodo morali delodajalci v primeru »študentskega dela« plačati koncesijsko dajatev v višini 16 odstotkov (danes jo plačujejo po sto-

pnji 23 odstotkov). Mimogrede, za tiste, ki ne veste – koncesijsko dajatev si razdelijo Proračunski sklad ministrstva, ŠOS in posredniki (študentski servisi).

Dotatna koncesijska dajatev, ki gre v študentske domove, pa ostaja na višini dveh odstotkov.

Kljub temu da bo po novem predlogu dijak/študent delavec moral plačati prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, bodo v ta del morali nekaj evrov prišteti tudi delodajalci, in sicer 8,58 odstotka.

Delodajalec pa bo moral plačati tudi prispevek za zdravstveno zavarovanje v višini 6,36 odstotka.

Dogovor tudi pravi, da bo minimalna urna postavka študentov in dijakov znašala 4,50 €.

Dijak/študent delavec – Kot že napisano, boste morali študentje od svojega neto dobička plačati še prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po stopnji 15,50 odstotka. To vam prinaša nove socialne pravice, saj vam bo tako po novem tekla polna pokojninska in invalidska doba. ŠOS pa ima v prihodnje tudi namen »pri-

četi s procesi za uveljavitev javne veljavnosti in priznanje delovnih izkušenj iz naslova začasnega in občasnega dela dijakov in študentov,« kot je še zapisano na njihovi strani ob novici o dogovoru.

2016 – V predlaganem zakonu pa so bili z mislimi tudi že v letu 2016. Takrat imajo v načrtu še bolj znižati koncesijsko dajatev (ki jo plača delodajalec). V primeru, da bo padec celotnega denarnega obsega študentskega dela v letu 2015 manjši od 15 odstotkov (v primerjavi z enakim obdobjem 2014), se predlagana ureditev ohrani tudi v letu 2016.

Kljub temu da spremembe prinašajo nekaj finančnih neprijetnosti, pa si vseeno lahko priznamo, da takšnega »študentskega dela«, kot nam je znano do sedaj, ne moremo več imeti. Do sprememb bi prišlo prej ali slej – v dogovoru s študenti ali brez njih.

In, če zaključim z besedami predsednika ŠOS-a, Žige Schmidta: »ŠOS je svoje naredil, sedaj je na potezi vlada.«

Ana Pirih

VIR: www.studentska-org.si	OBSTOJEČA UREDITEV		PREDLAGANA UREDITEV	
	Delež obremenitve	Znesek	Delež obremenitve	Znesek
NAPOTNICA		100,00 €		100,00 €
DELODAJALEC				
Koncesijska dajatev (študentskega dela, posredniki)	23,00 %	23,00 €	16,00 %	16,00 €
Dodatna koncesijska dajatev (študentski domovi)	2,00 %	2,00 €	2,00 %	2,00 €
Pavšal za zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni	4,58 %	4,58 €	0,53 %	0,53 €
Pavšal za zavarovanje za pokojninsko in invalid. zavarovanja	0,80 %	0,80 €	/	/
Prispevki za delodajalca za pokojninsko in invalid. zavarovanje	/	/	8,85 %	8,85 €
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	/	/	6,36 %	6,36 €
DIJAK / ŠTUDENT				
Prispevki zavarovanca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	/	/	15,50 %	15,50 €
IZPLAČILO ŠTUDENTU		100,00 €		84, 50 €
STROŠEK DELODAJALCA	30,38 %	130,38 €	33,74 %	133,74 €

NE VESTE, KAM OB PETKIH IN SOBOTAH? PRIDITE NA ODBOJKO!

Športamo

Odbojka ima v regijah, ki jih pokriva KJŠ, ogromno privržencev, zato je prav, da nekaj malega povemo o njej tudi mi. Imamo dva odbojkarstva kluba: Mladi Jesenice in TVD Partizan Žirovnica ter še veliko več odbojkarstev ekip. Z veseljem smo jim namenili prostor v naši Brci.

Odbojkarstveni klub Mladi Jesenice v okviru Športnega društva deluje že skoraj 20 let. Lahko bi rekli, da so specialisti za vzgajanje mladih odbojkaric. V mlajših selekcijah dosegajo zavidljive rezultate, saj so vsakoletno nastopali v finalih državnih prvenstev, prav tako pa imajo v vsaki selekciji kar nekaj državnih reprezentantk. Letos so mladinke dosegle 2. mesto, kadetinke pa so osvojile laskavi naslov državnih prvakinj.

Ekipa Zgornja Gorenjska je nastala leta 2012 in združuje najboljše igralkice iz treh klubov: OK Bled, ŠD Jesenice – OK Mladi Jesenice in TVD Partizan Žirovnica. Lansko sezono so izpadle iz prve lige, trenutno pa zasedajo 3. mesto v drugi zahodni ligi. Nino Čuk, ki v ekipi igra na mestu sprejemalke, smo vprašali o njihovih ciljih sezone: *»Skupen cilj naše ekipe je vrh v drugi državni ženski odbojkarstveni ligi. To predstavlja velik izziv za našo mlado ekipo, zato smo zelo motivirane in željne vsake zmage. Menim, da smo sposobne doseči ta cilj in se morda celo uvrstiti nazaj v prvo ligo.«*

Punce iz OK Žirovnica že drugo leto igrajo v drugi članski ligi. Letos so na 6. mestu, uspelo pa jim je premagati tretjeuvrščeno ekipo Zgornje Gorenjske, lahko rečemo kar »prijateljsko« ekipo iz iste telovadni-

ce. Doroteja Brgant, korektorica, komentira takole: *»Seveda imamo visoko motivacijo tudi proti ekipi Zgornje Gorenjske, pričakovanja v ekipi so pozitivna predvsem za naš naslednji derbi. Zavedamo pa se, da bo to nova tekma z začetnim rezultatom 0 : 0, zato naša prva zmaga še nič ne pomeni.«*

Naj omenimo še mlado ekipo punc Bled-Jesenice, ki edina izmed predstavljenih ekip igra na Jesenicah, v OŠ Toneta Čufarja. Trenutno zasedajo 7. mesto v tretji ligi.

Kaj pa fantje? Fantovske ekipe so bile že od nekdaj locirane na Žirovnico. Druga, nekoliko mlajša selekcija fantov igra v tretji ligi, prva ekipa Žirovnice pa je na

dobri poti proti sanjski prvi slovenski ligi. Trenutno zasedajo 1. mesto v drugi ligi, saj so po šestih tekmah še brez poraza. Če jim uspe ohraniti 1. mesto do zaključka sezone, se avtomatično uvrstijo v prvo ligo.

Žan Beravs, kapetan ekipe, pravi: »Uvrstitev v prvo ligo bi pomenila uresničitev naših sanj. Želja po igranju v prvi ligi je bila v Žirovnici že od nekdaj prisotna. Z večino fan-tov iz ekipe skupaj treniramo že več kot 7 let, zelo dobri prijatelji smo tudi izven dvorane, zato bi nam ta uspeh še toliko več pomenil.« Odbojkarji in odbojkarice na poti do svojih ciljev prav zagotovo potrebujejo podporo s tribun, zato vabijo k brezplačnemu

ogledu njihovih tekem v dvorani »Pod Stolom« v Žirovnici (OŠ Žirovnica).

»Na tekmah lahko pokažemo, kaj smo se naučili na treningih, motivacija je večja ob polni tribuni in tudi igra lažje steče ob dobrem vzdušju,« je za Brco povedal Jure Jenko, ki igra na mestu blokerja pri OK Žirovnica.

Tudi odbojcarske ekipe imajo sedaj zaslužene božično-novoletne praznike, zato se tekme ponovno začnejo s 17. januarjem, ko bo na sporedu ponovni derbi med domačima ženskima ekipama Aquawatt Žirovnica in Zgornja Gorenjska. Vabljeni!

ŠD »Pod Stolom« (OŠ Žirovnica)	Domača ekipa	Gostujoča ekipa	Ura
sobota 17.01.2015	Aquawatt Žirovnica (2. DOL, punce)	Zgornja Gorenjska (2. DOL, punce)	18:00
petek 23.01.2015	Žirovnica (3. DOL, fantje)	Črnuče ACH II	19:30
sobota 24.01.2015	Zgornja Gorenjska (2. DOL, punce)	Vital Ljubljana	17:00
	Žirovnica (2. DOL, fantje)	Murexin	19:00
sobota 31.01.2015	Aquawatt Žirovnica (2. DOL, punce)	Ankaran Hrvatini	18:00
OŠ Toneta Čufarja			
sobota 17.01.2015	Bled-Jesenice (3. DOL, punce)	Luka Koper mlade	18:00
sobota 31.01.2015	Bled-Jesenice (3. DOL, punce)	Santana Logatec	18:00

Zavod za šport Jesenice organizira tudi Ligo v odbojki za rekreativce, kjer je dobrodošel vsak. Ob torkih zvečer potekajo tekme na Gimnaziji Jesenice.

Tjaša Kikelj
fotografija: Nik Zorman

Trenutna lestvica		Tekme		
poz.	ekipa	točke	zm.	izg.
1	Max Bar	10	5	0
2	Acroni	9	4	1
3	Rožice	7	3	2
4	Trias	7	3	2
5	Sam da poč	7	3	3
6	OK Ml. Jesneice	6	2	3
7	ŠD CBJ	4	2	2
8	Četrтки	3	1	4
9	SBJ	1	0	6

VESELI DECEMBER – VOZNIKI POZOR

Informiramo

Na žalost je v pretelkih mesecih naše mestece pretreslo kar nekaj tragedij, ki so bile predvsem posledice vožnje pod vplivom alkohola ali drugih substanc. Najbolj tragično pa je dejstvo, da so bile na udaru zlasti mlajše in srednje generacije.

Prometne nesreče so na Jesenicah precej pogoste, predvsem zato, ker predstavljajo zadnjo postajo pred zaključkom slovenskega dela Ilirke, ki vodi naprej v Avstrijo. Največkrat se zgodijo na zloglasnih Lipcah, kjer se vstopi oziroma izstopi na avtocestno, skoraj vsak mesec na žalost nekdo napačno.

Po statistični raziskavi dejavnikov varnostni cestnega prometa od leta 2004 do 2010 (vir: http://www.mzip.gov.si/fileadmin/mzip.gov.si/pageuploads/DP_varnost_cp/RAZISKAVA_II_del.pdf), je dejstvo, da je december najbolj prometno ranljiv mesec, tudi dokazano. Hkrati pa je v Sloveniji največji povzročitelj nesreč neprimerna hitrost vožnje, povprečno v kar več kot pol primerih pod vplivom alkohola. Zanimiva se mi je zdelo tudi tabe-

la, ki zelo nazorno prikazuje, kako močno alkohol vpliva na smrtne izide prometnih nesreč.

O pripravljenosti na decembrsko prednovoletno rajanje sem povprašal tudi tiskovno predstavništvo policijske postaje Kranj, kjer mi sicer o konkretnih dejstvih niso odgovorili, vendar so mi zagotovili, da imajo vse slovenske policijske postaje vsakega decembra močno povečano kontrolo na cestah.

Preventiva je zelo pomembna, toda veliko lahko storimo tudi sami, s tem da smo odgovorni za volanom, se zavedamo da ne ogrožamo le sebe, ampak zlasti druge udeležence prometa in se držimo reka :
Ko piješ ne vozi!!
Pa srečno!

Matic Noč

Tabela 12.30: Primerjava posledic za alkoholizirane in nealkoholizirane povzročitelje in udeležence prometnih nesreč s smrtnim izidom

Posledica prometne nesreče s smrtnim izidom za povzročitelje in udeležence	Alkoholizirani povzročitelji in alkoholizirani udeleženci		Nealkoholizirani povzročitelji in nealkoholizirani udeleženci	
	Število	Odstotek	Število	Odstotek
Smrt	528	71,4	750	36,6
Težja telesna poškodba	56	7,6	229	11,2
Lažja telesna poškodba	69	9,3	484	23,6
Brez poškodb	86	11,6	587	28,6
Skupaj	739	100,0	2050	100,0

MLADI, NASLOVITE DRŽAVO – TOKRAT TUDI ONLINE!

Participiramo

Politika! Asociacije, ki se porodijo med mladimi ob sami omembi politike so beg, nezanimanje, nezaupanje, lopovi, ustaljenost, papirologija, parlament, ojoj, karikatura, burleska, časopis po faci, Murglje ... Le kje se skrivajo tiste pozitivne, kot so participacija, odgovornost, svoboda, demokracija, spremembe, boljši vsakdan in pobuda?

Živimo v sistemu, kjer je politika tista za-
deva, ki nam lahko omogoči kakovostno
izobrazbo, socialno in zdravstveno varnost,
osamosvojitve, dobre in raznolike kariere in
vse tiste družbeno pričakovane trende, kot
so avto, hiša in družina. Zato je pomembno,
da mladi aktivno participiramo tudi v poli-
tičnih sferah. A kako to storiti v družbi, kjer
sodobna tehnologija prežema naš vsakdan,
ko sedimo na kavi s prijatelji in ne pustimo
mobilnega telefona iz rok, ko smo brez ra-
čunalnika in interneta odrezani od sveta?
Med drugim z internetnim portalom, ki po-
bude mladih preko zato zadolženih kanalov
pripelje do državnih odločevalcev.

Mladinski svet Slovenije (MSS) je ustvaril
portal, ki je namenjen aktivni participaci-
ji mladih. Kot pravi **Tanja Baumkirher**,
strokovna sodelavka MSS, je »... ključni
namen [portala] brcniti mlade, da dajo kaj od
sebe, da povedo svoje mnenje, da se začnejo
debate, da vidimo, kako mladi razmišljajo, kaj
razumejo kot probleme današnjega časa, da
dobimo kakšno dobro idejo in da vključimo vse
prispevke mladih, v katerih bomo videli poten-
cial za svoje delo, v naše zagovorništvo mladih
in v utemeljevanje naših stališč in predlogov.«

Brcatelji pravimo, da je potrebno brcati –
zakaj torej ne bi brcnili kakšne ideje tudi
tja?

V vednost – v okviru projekta so do sedaj
na terenu zbrali več kot 800 mladinskih
pobud, izvajali ulične aktivnosti in izobra-
ževanja mladih za participacijo ter ustvarili
portal **Pobuda.si**. Ideja je stara že deset let,
vendar so jo sedaj sooblikovali s pomočjo
mladih, ki so se aktivno vključili v politične
debate pod okriljem projekta Strukturirani
dialog. Ti so bili izpeljani tako na regionalni
kot na lokalni ravni, tudi na Jesenicah. MSS
si sicer želi več prijav na portalu, so pa zado-
voljni z odzivi s strani občin in ministrstev.
Ob tem strokovna sodelavka dodaja: »Vide-
ti je, da so se nekateri zamislili nad tem, kaj
pravzaprav naredijo za mlade in da bi mogoče
lahko naredili več.«

Portal Pobuda.si ni namenjen le razglablja-
nju o problemih, pač pa spodbuja mlade
k razmišljanju, ustvarjanju novih pobud
in idej. Torej, če imate kaj, kar bi sporočili
državi, občini ali Evropski uniji, lahko iz-
koristite priložnost in oddate svoje mnenje
na www.pobuda.si. Kot pravi Tanja Baum-
kirher: »**Naredimo svet vsaj za odtenek
boljši!**«

Sanja Despotovič
fotografija: www.pobuda.si

Na vsa vsebina portala pobuda.si, vključno s tem, ni odgovorna, razen če je izrecno določeno sicer.

pobuda.si
MLADI ZA BOLJŠO DRŽAVO

INTERVJU: JERNEJ KUSTERLE

Zaleteli smo se v...

V zadnji številki Brce v letošnjem letu smo za intervju prosili Jerneja Kusterleta – Lockyija. Diplomiran slovenist, nekoč zaprisežen raper, je pred kratkim postal urednik *Železarske lirike – Antologije jeseniških pesnikov*. Pravi, da sta glavni navdih za njegovo ustvarjanje realno življenje in narava. Kaj več o njegovem ustvarjanju, *Železarski liriki* in njenem nastanku si preberite v vrsticah, ki sledijo.

Kje, kdaj in kako je nastala ideja za *Železarsko liriko*?

Vedno sem želel v roke prijeti knjigo, ki bo vsebovala pesmi vseh pomembnejših jeseniških avtorjev. Takega projekta se ni lotil nihče drug, zato sem se odločil, da bom sam opravil to častno delo. Ker se kot diplomiran slovenist že dlje časa osredotočam predvsem na področje literature, sem ob izboru pesmi v Antologijo vključil še spremno študijo, v kateri se posvečam literarnoteoretski in literarno-zgodovinski obravnavi periferne ustvarjalnosti in jo s sklicevanjem na obča spoznanja literarne vede vključujem v širši, nacionalni kontekst.

Kakšni so bili tvoji cilji med nastajanjem *Železarske lirike*? Nam lahko zbirko na kratko predstaviš?

Moj glavni cilj je, da ne le Jeseničani, ampak Slovenci spoznajo pesniško tradicijo mesta, v katerem je kultura vedno bila in je v senci športa ter železarske industrije.

V *Železarsko liriko* sem vključil dela osemindvajsetih jeseniških pesnikov, ki so na Jesenicah pustili pomemben kulturni pečat. Te avtorje sem, glede na letnico rojstva in specifične njihovega družbeno-socialno-umetniškega okolja, razvrstil

v šest generacij jeseniških pesnikov. Za prvo, t. i. *vojno generacijo*, je značilna partizanska (Cvetko Zagorski, Miha Klinar), delavska, socialna (Tone Čufar, Miha Klinar), religiozna (Emanuel Kolman) in otroška (Slavko Savinšek, Tone Čufar, Emanuel Kolman) poezija. *Druga generacija* je morala svet, ki ga je vojna izropala človečnosti, zgraditi iz nič. Socialnemu

realizmu po vojni so se s svojo liriko postavili po robu pesniki: Marko Hudnik, Pavle Zidar in Valentin Cundrič, ki so postavili trdne temelje jeseniški kulturni zapuščini. V njihovem ustvarjanju še vedno na eni strani sledimo pogorišču, ki ga

je za seboj pustila vojna, take so, denimo, nadrealistične pesmi Zidarja in Cundričeva memoarska poezija, na drugi strani pa imamo Hudnikove zgoščene podobe trenutnih vtisov iz narave v obliki haikuja. To je generacija, ki je ustvarila vrh jeseniške literature. *Po tej generaciji* so pesniki, ki so ji sledili, imeli težko nalogo, izboriti si svoj prostor znotraj lokalnega literarnega sistema. To so lahko dosegli le z inovativnostjo in originalnostjo. Še vedno precej temno ozračje je s svojo humorno poezijo skušal razsvetliti Franci Tušar, a spopadanja z bivanjskimi vprašanji in

iskanjem smisla predhodnih, njegove in naslednjih generacij ni mogel preglasiti. V začetku 80. let nastopi šesta, najmlajša generacija jeseniških pesnikov, ki sem jo kot urednik *Železarske lirike* poimenoval »prekerna generacija«, saj jo zaznamuje t. i. prekerno delo, tj. delo za določen čas, honorarno in študentsko delo itd., kar onemogoča zgodnjo osamosvajanje, zaradi česar ti mladi ostajajo doma pri starših. Ta generacija, ki nima posebne perspektive in za katero je jutrišnji dan postavljen

pod vprašaj, se pogosto odloča za migracijo v tujino, kjer je, vsaj na videz, prihodnost stabilnejša. To je obdobje razcveta tradicionalne in razvoja ulične regionalne poezije.

Kako je prišlo do odločitve, da se *Antologijo jeseniških pesnikov prenese na papirja na oder?*

Malokdo vztraja pri eni sami umetnosti ali celo eni sami literarni zvrsti. Pri večini avtorjev se umetnostni sistemi prepletajo in vstopajo eden v drugega. Najbolj očitno se to zgodi na zunajsistemski ravni v povezavi poezija : glasba, kjer se besedilo vgradi v glasbeno spremljavo, zaradi česar se zdi, da kot elementa umetnostnega sistema predstavljata nerazdružljivo celoto. Hkrati je zelo pogosta povezava poezije z gledališčem. Predvsem zadnja leta je opaziti porast gledaliških recitalov poezije bolj in manj znanih avtorjev. Očitno je, da se avtorji in ostali kulturni delavci še vedno trudijo vzpostaviti stik z občinstvom. To se je zgodilo tudi v tem primeru. Da je jeseniško kulturo treba prebuditi, sta začutila še direktorica Gledališča Toneta Čufarja Jesenice, Branka Smole, in režiser Vid Klemenc. Jeseniški poeziji sta dala možnost, da dobi novo izrazno podobo in zaživi v gibih. Tone Čufar je nekoč zapisal: »*Cirkus je velik, / zemlja gori; / kmalu iz vsega, / nov svet se rodi!*«

Kdo te je navdušil za poezijo, iz kje izhaja tvoja ljubezen do nje?

Ko koga vprašamo, kaj je poezija, bo večina odgovorila, da so to v verzih pisana besedila z ritmom in retoričnimi sredstvi. To je definicija, ki jo bo po koncu sre-

dnješolskega izobraževanja poznal vsak gimnazijec. Vendar poezija presega meje teorije. Živ jezik predstavlja neskončno izraznih možnosti. Pesnikova naloga je, da jih s pretanjenim jezikovnim čutom realizira, pri tem pa ustvari inovativno besedilno grafiko. Človek, ki se ukvarja s pisanjem literature, dojema svet drugače kot ostali. Sam sem to začutil, ko se nisem mogel zadovoljiti z resnicami resničnega sveta, kjer vlada kaos. Vsak možni svet, ki nastane pod avtorjevim peresom, odpre množico časovno-prostorskih dimenzij. Sprašujem se, če posameznik res lahko nekoga tako navduši za nekaj, da je ta pripravljen vsrkati prezenco nečesa tako abstraktnega, a hkrati konkretnega, kot je umetnost. Po mojem mnenju je poezija povsod okoli nas, le poslušati moramo znati in si dovoliti slišati.

Kakšno je tvoje mnenje o kulturnem (ne)udejstvanju oz. (ne)ustvarjanju mladih na Jesenicah?

Vprašanje je precej široko, zato bi odgovor potreboval precej več prostora, kot ga imam na voljo. Kulturniki na Jesenicah so prisotni, vendar ideja interkulturalnosti nadvladuje slovensko kulturo. Zdi se mi tudi, da je veliko več zanimanja za t. i. popularno kulturo kot pa za visoko, umetniško, nekaj bi rekli – aristokratsko kulturo.

Poleg tega, da si uredil Železarsko liriko, si izdal tudi pesniško zbirko Neskončne poljane digitalnih misli. Kaj te pri tvojem ustvarjanju navdihuje?

Neskončne poljane digitalnih misli so pesniška zbirka, ki je neke vrste prehod med

mojo otročjo poezijo (*Pesniška svoboda*, 2004) in poezijo, ki jo pišem danes. Zelo težko se opredelim do njene umetniške vrednosti, saj sta avtorjev osebni in širši družbeni čut za estetiko, vsaj kar se še neuveljavljenih avtorjev tiče, velikokrat antitezična. Vsekakor zbirka predstavlja neko obdobje v mojem literarnem razvoju, na katerega pa danes, ko opazujem z distance, gledam precej kritično. Morda nekateri bralci mojo mladostno poezijo cenijo bolj, kot jo cenim sam. Vedno sem črpal, črpal in bom črpal snovi za svoje pesmi iz realnega življenja in narave.

S čim se ukvarjaš, ko se ne ukvarjaš s poezijo? S čim nas boš presenetil v prihodnosti?

Trenutno zaključujem magistrski študij slovenistike na ljubljanski Filozofski fakulteti, zato je moje primarno delo študij. Ko si uspem izboriti nekaj prostega časa, tega vložim v kulturo in znanost. Poleg pisanja pesmi, se s poezijo ukvarjam tudi teoretično. Raziskujem t. i. ulično poezijo kot posebno obliko poezije v najširšem smislu. O tem, kaj lahko od mene pričakujete v nadaljnjih letih, pa raje ne bi govoril. Pravijo, da je prihodnost lepša, če je zavita v tančico skrivnosti.

Leja Kisič
fotografije: Jernej Kustrle,
Rožle Bregar

MAX
bar

Zavrh bar
v objemu narave

PROSTOVOLJNO DELO – TO BO NEKAJ ZAME!

Potujemo

Naj si še tako zatiskamo oči, ne gre spregledati dejstva, da se v zadnjem času vse več študentov odloča za prostovoljno delo v tujini. Razlogi, ki jih tja vlečejo, so različni. Skupna pa jim je že večkrat slišana poved: »Rad bi pomagal tistim, ki to najbolj potrebujejo.«

To so besede študenta prava **Mohorja Fajdige**, ki se je v pričetku avgusta za mesec dni odpravil v jugovzhodno afriško državo Malavi preko programa Pot, ki je del Mladinsko-informacijskega centra in deluje pod okriljem jezuitov. V podolgovati deželi črne celine je s skupino sedmih deklet v vasi Chankhozi pomagal graditi hišo za ravnatelja tamkajšnje šole. Šola obiskuje 1200 učencev, vendar jim pri-

teljici potarnali, da bosta tudi onidve odšli, če ne bosta kmalu dobili hiše. Stanje je skrb vzbujajoče, saj je trenutno razmerje učitelja na učenca 1 : 200, kar pomeni, da en učitelj poučuje kar 200 učencev. Številka že sama zgovorno priča o težavah, s katerimi se na področju izobraževalnega sistema sooča država.

Delo

Delo je potekalo ob dopoldnevih, po kosilu pa je sledilo druženje z otroki, s katerimi so se največkrat igrali preproste igre. Dvakrat do trikrat tedensko so pomagali tudi pri programu PAO (Patients and Orphans), ki so ga vzpostavili misijonarji za pomoč bolnikom z virusom HIV in otrokom, ki so ostali brez staršev zaradi bolezni AIDS. Program je povsem odvisen od zunanje pomoči, zato so več kot dobrodošli prostovoljci z ustrezno medicinsko izobrazbo. Vsako leto »svoj delež« prispevajo tudi študentje ljubljanske in mariborske medicinske fakultete.

manjkuje učiteljskega kadra, saj si nihče od izobraženih ne želi ostati v vasi, kjer jih dnevno pesti pomanjkanje elektrike in vode. »Učitelji zapuščajo vasi in se odločajo za poučevanje v mestih, kjer učiteljev še vedno primanjkuje, čeprav so tam razmere bistveno boljše. Zato je edina možnost, da učitelji ostanejo na vasi, ta, da se jim zgradi hiša,« še dodaja Mohor, ki sta mu dve uči-

Ni vse tako lepo ...

»Veliko je bilo tudi težkih stvari, s katerimi se je težko sprijazniti, vendar ti pomagajo ceniti to, kar se ti sicer zdi samoumevno,« pravi Mohor o odnosu prebivalcev do dela in njihovega načina razmišljanja o delu, saj človeškemu očesu težko uide takšna »neorganiziranost, nezanesljivost in le-

noba.« Zaradi trdne patriarhalne družbe zrela moška populacija ne daje primer-nega zgleda mlajši generaciji. Skozi naše oči je odnos do nežnejšega spola skrajno diskriminatoren. Mohor navede nazoren primer, ko so domačini sedeli v senci in se pogovarjali, medtem ko so punce vo-zile samokolnice, polne peska. V tujcih pogosto vidijo priložnost za zaslužek, zato domačinom ne gre zaupati. Mohor priznava, da je pred odhodom morda gojil previsoka pričakovanja, zato se je pri delu pogostokrat počutil neuporabno, saj bi njegovo delo »zlahka« opravili domačini.

Turistični del Malavija – »Zanimivo, vendar to ni to!«

Vsi turistični vidiki, ki jih ponuja dežela, so Mohorja pustili ravnodušnega, saj to po njegovem ni prava Afrika. *»Biti z zidom ločen od domačinov, ob večerih srkati pivo in plesati ob zahodnjaški disko glasbi, kjer le temnopolti natakariji pričajo o tem, da smo v Malaviju, pustijo človeško dušo povsem prazno.«* Pristen stik z ljudmi, druženje z njimi, uvid v njihova življenja, spoznavanje njihove kulture, skupno delo, petje, ples ob tabornem ognju, celo kuhanje, igre, večerje, pogovori, sprejetost v skupnost in še bi lahko naštevali so tisto, kar ostane turistu nedostopno ne glede na to, koliko plača. Prostovoljcu pa se tu vrata na stežaj odprejo.

Tabor na Irskem

Približno v istem času pa se je dijakinja jeseniške gimnazije Nika Ferbežar odpravi-la na povsem drug konec sveta. Pot jo je namreč zanesla na sever Irske, kjer je v

majhni vasi Camphill Ballybay pomaga-la ljudem s posebnimi potrebami v sklopu mednarodne prostovoljne organizacije Service Civil International (SCI), ki ima pri nas svojo podružnično organizacijo, Zavod Voluntariat. Ta ponuja še številne druge tabore in delavnice, kot so naravo-varstvena delavnica, kulturno-umetniški dogodki, delavnice učenja tujih jezikov itd. Nika je preživela dva tedna s 15 pro-stovoljci z različnih koncev sveta, ki so skrbeli za 10 »villagerjev«, kot ljudi s po-sebnimi potrebami kličejo domačini.

Delo

Vsak dan je bilo dogovorjeno, da jim ko-ordinator pred odhodom na delo v taboru pove, kaj je treba narediti. Delo je trajalo osem ur in se je od dneva do dneva raz-likovalo. V zgodnjem dopoldanskem času so se odpravili obirat jagodičevje, spet drugič so pleli vrt, presajali so sadike, po-birali krompir, pekli kruh in še bi se našlo. Vmes se je našel čas tudi za odmor oz. an-gleški »tea break«. *»Delo in odmori so bili razdeljeni tako, da sploh nisi imel občutka, da delaš,«* še doda Nika. Zajtrk, kosilo in večerjo so si pripravljali kar sami, in sicer iz »skupne trgovinice«, kjer so bili shra-njeni ekološki pridelki, ki jih je lahko vsak prostovoljec koristil brezplačno.

Prosti čas

V popoldanskem času so čas namenili »villagerjem«, s katerimi so se večkrat za-pletli v pogovor, igrali nogomet, z nekate-rimi huje prizadetimi pa so se sprehajali. Nika razkrije, da so se navezali pristni sti-ki tako z »villagerji« kot z ostalimi prosto-voljci. S slednjimi je večere preživela ob

skupnem druženju z igranjem kart, odpravili so se tudi na nočno koprojanje, spet drugič priredili plesni večer ... Prosti dan so prostovoljci izkoristili tudi za ogled glavnega mesta Severne Irske, Belfasta. Tako so se v kratkem času stkala nova prijateljstva, prijateljstva z vseh koncev sveta, ki so doprinesla k še boljšemu delu, predvsem pa še boljši volji vseh »villagerjev«.

Kaj pa pomoč doma?

Večkrat sem se že spraševal, če se prostovoljci, ki se odločijo za delo v tujini, odločijo tudi za pomoč v domačem okolju. Odgovor, ki sem ga dobil od Nike, me je presenetil. Pozitivno presenetil. Na Ljudski univerzi Jesenice dve uri tedensko nudi dodatno pomoč pri učenju slovenskega jezika. Zavedanje mladih, da so tudi v naši bližini ljudje, ki potrebujejo pomoč, je nadvse pomembno in spodbudno. Z večjim spoštovanjem do prostovoljnega dela pa se bo to zavedanje le še povečalo.

Peter Grandič

Fotografije: Mohor Fajdiga,

Nika Ferbežar

 medium
tisk & design

*Srečno in
uspešno 2015!*

www.medium.si

ALI STE RADI DOBRI MOŽJE?

Dobra novica

Vsi v decembru radi obdarujemo svoje najbližje. Ni pomembno, ali gre za Miklavža, Božička ali dedka Mraza, vsak ima svojega najljubšega dobrega moža. Obdarovanci so običajno navdušeni. V današnjem času pa vedno več prebiramo o tistih, ki si tega ne morejo privoščiti. Na srečo obstaja že kar nekaj organizacij, ki pomagajo z obdarovanjem otrok socialno ogroženih družin.

Eden izmed v zadnjem času bolj ali manj znanih projektov je projekt **Božiček za en dan**. Projekt je bil letos izpeljan že tretje leto zapored, pobudnica projekta pa je Savina Goličnik. Sama ideja se ji je porodila ob brskanju po spletu, kjer je naletela na projekt Santa Shoebox, v kateri sodeluje približno 900 organizacij. Tako je našla še dva prostovoljca in začela se je vsa organizacija in iskanje mladih nadebudnežev.

V prvem letu so tako razveselili približno 250 otrok, naslednje leto 3800 otrok, letos pa se bo svojega darila razveselilo kar 7000 otrok. Super, kajne? Pridružiš pa se jim čisto enostavno. Na njihovi spletni strani se registriraš, nato pa dobiš na ključnih 20 otrok, izmed katerih izbereš svojega obdarovanca. Podano je otrokovo ime, starost in regija, iz katere prihaja. Na ta način je dovolj dobro poskrbljeno za anonimnost in varnost otrok.

Ko imamo obdarovanca, sledi nekaj pravil glede vsebine darila. Poiščeš prazno škatlo za čevlje ter jo oviješ, oblepiš ali na kakršen koli način primerno okrašaš. Da pa dobijo vsi otroci približno podobna darila, ostaja pravilo šestih darilc, ki jih mora škatla vsebovati. To so: nekaj za »cartanje« (plišasta igrača), osebno higieno (zobna ščetka, milo ...), šolo (zvezek,

barvice, vodenke ...), igranje (žoga, karte, avtomobilček ...) oblačilo (rokavice, šal, kapa ...) in nekaj sladkega. Nato darilo odneseš na najbližje zbirno mesto, za nas je bilo to na Jesenicah ali v Lescah. Zelo pomembno je, da darila ne zapečatiš, saj vsakega pregledajo, neprimerno vsebino (vojne igrače, elektroniko, zdravila ipd.)

pa odstranijo. Letošnje leto ste sicer za to akcijo že prepoznali, vendar zagotovo obstaja še kup drugih, kjer se najde nekdo, ki bo vašega darila izjemno vesel. Malo pobrskajte po spletu.

Sicer pa je podobna akcija potekala tudi na Jesenicah. Že drugo leto zapored so prostovoljci skupine *Ejga – za lepše Jesenice* obdarili nekaj otrok z OŠ Poldeta Stražišarja. To leto so na seznam dodali še osebe s posebnimi potrebami iz VDC

Dodatni popusti za člane KJŠ

FRIZERSKI SALON JANA – 30 %

Frizerske storitve za vse priložnosti po ugodnih cenah.

Cesta na lipice 6, 4248 Lesce

Jana Šebjanič, tel.: 070 710 300

FRIZERSKI SALON MONIKA JEREB KLINAR, MOJSTRANA – 10 %

Frizerstvo Monika Jereb Klinar s. p. nudi 10-odstotni popust na vso ponudbo.

MONIKA JEREB KLINAR S. P.

Dovje 27, 4281 Mojstrana

Tel.: 041 569 615

E-pošta:

jereb.monika@gmail.com

FRIZERSKI SALON URŠKA – 10 %

Frizerski salon Urška nudi 10-odstotni popust na vse storitve

Moste 31 A, Moste

4274 Žirovnica

Tel.: 031 660 365, 04 580 12 40

3KA RAČUNALNIŠKI TRETMA

– 20 %

Računalniški servis 3KA nudi 20-odstotni popust na vse storitve!

3KA, računalniški inženiring,

Anže Kuraš s. p.

Javorniško nabrežje 16, Jesenice

E-pošta: info@3ka.si

Tel.: 080 20 06

K-FOTOGRAFIJA (CENTER TUŠ JESENICE) – 15 %

K-Fotografija, (Cesta Železarjev 4b, center Tuš) nudi vsem članom KJŠ 15-odstotni popust pri vseh fotografskih storitvah. Če želite uveljaviti popust, morate predložiti veljavno člansko izkaznico.

EVFORIA MEDITACIJE

V Studiu Vital potekajo tedenske tematske meditacije pod vodstvom Monje Bolte. Redna cena je 12 EUR, za študente pa 5 EUR. Več informacij: Alen (040 217 330)

NAŠI NASLEDNJI PROJEKTI

- KJŠ šparovec
- Predbožični Gradec in tovarna čokolade
- Božični pohod z baklami
- Zimski piknik
- SP v smučarskih skokih za ženske
- Prednovoletno druženje na KJŠ-ju
- Zbiranje igrač za socialno ogrožene otroke

- Slaščičarske delavnice
- Potopisno predavanje Kanada
- Surfanje v Maroku
- Izdelovanje voščilnic in čestitk
- Božična krvodajalska akcija
- Smučanje v Franciji
- Žive jaslice

Konec ali nov začetek?

Veseli december je na vrhuncu, zaključujemo leto, delamo načrte, razmišljamo o no-voletnih zaobljubah in januarja bo zares vse drugače. Naslednje leto mi bo uspelo, ker sem letos na FB-ju prebral že 7000 motivacijskih verzov in pregledal kup »you can do it« filmčkov!

V decembru smo ga imeli, uspešno je bil izveden in prinesel nam je novo vodstvo, mladostno zagnanost in sveže ideje – 20. redni občni zbor KJŠ. Tako je naš novi predsednik postal očarljivi Anže, v podporo pa mu bodo preračunljivi Nik, pedantna Špela, kulturni Bine, mednarodna Ema in športni Nejc. KJŠ gre novim zmagam naproti!

Tokrat vam ne bom opisoval naših aktivnosti, temveč bi se rad zahvalil naši ekipi. Občutek je odličen in delo zabavno, ko sodelavci prerastejo v prijatelje. Za nami sta zares nepozabni dve leti. Zahvala gre tudi vsem, ki so nam pomagali soustvariti KJŠ kot ga imamo danes – ekipa Brce, fotografi in sodelujoči na projektih. Bilo mi je v veselje (čustveni izliv)!

Kup sladkih želja in pocukranih nasmehov nam sledi v prihodnjih dneh, zato ti z vsemi tistimi sladkarijami zares ni treba polniti še želodca. Odvečne sladkarije zbiramo na uradnih urah vsak petek in soboto. Vsem študentnom in dijakom podarjamo darilo – možnost, da svoje novoletne želje, povezane s KJŠ-jem, poveste na info@kjs-klub.si. Vesele božične praznike in srečno ter uspešno leto 2015 želim vsem skupaj!

Vaš Rok

Fotografije: Jaka Valjavec

Projekt je sofinanciran s strani Občine Jesenice
v okviru Javnega razpisa za mladinske projekte 2014, razpisovalca
Zavoda za šport Jesenice – OE Mladinskega centra Jesenice

